

ΟΤΑΝ Η ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ ΑΛΛΑΞΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ. . .

Μέσο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 11/10/2014 Ημ. Αποδελτίωσης: . . 11/10/2014

Σελίδα: 30

Όταν η τυπογραφία άλλαξε τον κόσμο μας...

BRIAN RICHARDSON

Τυπογραφία, συγγραφείς και αναγνώστες στην Ιταλία της Αναγέννησης
Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης
Σελ. 510
Τιμή: 25 €

Το 1973 ο Λουίτζι Μπάλοσο στο άρθρο του με τίτλο «Τεχνολογία και κεφάλαια στην ιστορία του βιβλίου» (Tecnologia e capitali nella storia del libro) διατύπωσε την άποψη πως το βιβλίο δεν είναι μόνο «περιεχόμενο» αλλά και «αντικείμενο» που πρέπει να παραχθεί και να πωληθεί όπως κάθε άλλο αγαθό.

Η διατύπωση αυτή βρσκει την απόλυτη πραγμάτωση της στην ανάπτυξη της τυπογραφίας, η οποία αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα στον τροπο με τον οποίο οι αναγνώστες αντιμετωπίζουν τα βιβλία. Με την εμφάνισή της, τα βιβλία που έως τότε αποτελούσαν προϊόν πολυτελείας, αρχισαν να κυκλοφορούν σε πολύ μεγαλύτερες ποσότητες και να στοιχίζουν όλο και λιγότερο, με αποτέλεσμα την ταχύτερη και ευρύτερη διάδοση των κειμένων.

Και μπορεί ο Ιωάννης Γουτεμβέργιος, χρυσόχοος στο επάγγελμα, να έμεινε στη μνήμη μας ως ο «Γερμανός εφευρέτης» της τυπογραφίας, ωστόσο δεν ήταν ο μόνος που ασχολήθηκε με την ανακάλυψη του τυπωμένου βιβλίου. Στην Αβινιόν της Νότιας Γαλλίας περί τα μέσα του 1440 ένας άλλος χρυσόχοος δίδασκει την «τέχνη της γραφής με τεχνητά μέσα».

Όσον αφορά το πρώτο σημαντικό επειγμα που ξέφυγε από τα όρια του γερμανικού κράτους, αυτό φαίνεται να πραγματοποιήθηκε στο Σουμπιάκο –πόλη περίπου πενήντα μίλια ανατολικά της Ρώμης– σε ένα αβαείο Βενεδικτίνων μοναχών οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν Γερμανοί, ενώ φαίνεται πως υποστηρίχθηκε καθοριστικά από έναν Γερμανό Καρδινάλιο, τον Νικόλαο Κουζάνο. Η τυπογραφία, λοιπόν, ρίζωσε για τα καλά στην

Ιταλία με τη βοήθεια εκκλησιαστικών παραγόντων.

Με μια εισαγωγική προσέγγιση του μέσου αυτού διάδοσης του γραπτού λόγου και της επιδράσής που άσκησε σε συγγραφείς και αναγνώστες ιδιαίτερα στην περιοχή της Ιταλίας την περίοδο της Αναγέννησης ασχολείται ο Brian Richardson στο έργο του.

Αφού πρώτα σκιαγραφήσει το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο έλαβε χώρα η χρηματοδότηση των εκδόσεων και το βιβλιεμπόριο, θα αφιερώσει ολόκληρο το δεύτερο μέρος του βιβλίου στους συγγραφείς και τις αλλαγές που η τυπογραφία επέφερε στην εκδοτική διαδικασία καθώς και τις σχέσεις τους με τον έντυπο κόσμο.

Στο τρίτο και τελευταίο μέρος θα ανακαλύψουμε ποιοι διάβазαν και ποιοι όχι, ενώ παράλληλα θα γίνει μια καλή προσπάθεια για μια σωστή εκτίμηση της διάδοσης της εγγραμματοσύνης κατά την περίοδο της Αναγέννησης.

Στη συνέχεια, στο επίκεντρο της μελέτης θα μπει η προσιοότητα των έντυπων βιβλίων αλλά και οι συνέπειες που προκάλεσε η παρουσία τους σε αφοητία σε δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες. Το τελευταίο κεφάλαιο θα ασχοληθεί με τις αλλαγές που παρατηρήθηκαν τόσο στη μορφή όσο και στο περιεχόμενο των βιβλίων.

Το βιβλίο θα κλείσει με την παραδοχή πως «Όλοι όσοι αναμειχθηκαν στην τυπογραφική παραγωγή [...] πέτυχαν να προσφέρουν σε μεγαλύτερο αριθμό ατόμων, που προέρχονταν από ένα ευρύτερο φάσμα κοινωνικής διαστρωμάτωσης, μια καλύτερη ευκαιρία να ευεργετηθούν από την ανάπτυξη, ανιλώντας από το γραπτό λόγο ωφέλεια και απόλαυση».

